

POKYNY K ZADÁNÍ A ZPRACOVÁNÍ KVALIFIKAČNÍCH PRACÍ

(říjen 2016)

Účelem tohoto textu je poskytnout studentům vysoké školy CEVRO Institut základní metodické a praktické pokyny pro zpracování bakalářské nebo diplomové (dále jen kvalifikační) práce. Tyto pokyny dále rozvádějí některá ustanovení Rozhodnutí prorektora 19-002-020/16 z roku 2016.

V kvalifikační práci studenti prokazují schopnost zpracovat odborný text. Studenti by měli být schopni jednoznačně definovat téma práce, zdůvodnit výběr tématu, stanovit cíle práce, popsat a zdůvodnit způsob dosažení cílů práce (tj. metody), aplikovat a kriticky zhodnotit základní teoretické přístupy, analyzovat a přesně interpretovat dostupnou relevantní literaturu a další prameny, které při zpracování kvalifikační práce využívají, a zformulovat závěry práce a návrhy možných alternativ a přístupů k řešení zkoumaného problému.

Téma kvalifikační práce by mělo být vymezeno jako relativně úzké, aby umožnilo studentům proniknout hlouběji do dané problematiky a podat kvalifikovaný pohled na dané téma. Naopak jako nepřijatelná jsou příliš široká témata, která jsou obtížně zpracovatelná s ohledem na komplexnost problematiky (např. *Vývoj české politiky po roce 1989*) nebo témata, jež mohou vést ke zpracování čistě deskriptivní práce bez vlastní přidané hodnoty (např. *Místní samospráva*). **Práce by tedy v žádném případě neměla zůstat v rovině povrchní kompilace stávající odborné literatury.**

Témata kvalifikační práce je vhodné volit s ohledem na aktuální problémy a otázky společenské praxe (např. z oblasti práva, ekonomiky, politiky, mezinárodních vztahů), popř. historická témata s přesahem do současnosti, s cílem nabídnout možnosti řešení zpracovávané problematiky. Jinými slovy téma kvalifikační práce by mělo reagovat na určitý problém, jenž vychází z (právní, politické, hospodářské či jiné) praxe. Je žádoucí vyhnout se tématům, která již byla v odborné literatuře opakovaně a v dostatečné míře popsána a zpracována. Naopak je vhodné volit nová, doposud nezpracovaná či málo zpracovaná témata. Jedním z kritérií při hodnocení kvalifikační (zejména diplomové) práce je, zda má tato práce vlastní přidanou hodnotu a pokouší se přinést nové poznání, popř. zpracování odborně již pokrytého problému inovativním způsobem, jež umožňuje nahlížet daný problém v novém světle. Při hodnocení kvalifikační prací platí, že na diplomovou práci jsou ve srovnání s bakalářskou prací kladeny vyšší požadavky z hlediska rozsahu, aplikování teoretických přístupů, hloubky zpracování tématu a míry samostatné analýzy a argumentace.

Student má **právo psát kvalifikační práci na téma vypsané jinou než oborovou katedrou**, stejně tak si jako vedoucího své práce může vybrat pedagoga z jiné katedry, ve specifických případech pak i z řad odborníků, kteří na škole pedagogicky nepůsobí. Ve všech těchto případech však musí postupovat se souhlasem vedoucího oborové katedry. **Zadání své kvalifikační práce student předkládá výhradně oborové radě oboru, který studuje.**

A) ZADÁNÍ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE

Prvním krokem při zpracování kvalitní práce je vytvoření návrhu zadání kvalifikační práce, který obsahuje zejména:

1. název práce v českém a anglickém jazyce¹,
2. stručnou charakteristiku problematiky a základní otázku, kterou se práce zabývá (dále jen výzkumná otázka),
3. cíl(-e) práce, kterého má být dosaženo,
4. základní literární a případně i jiné prameny,
5. jméno vedoucího práce.

ad1) Z názvu práce by mělo být patrné, jakého problému se práce týká. Název by měl přesně vystihovat obsahové zaměření kvalifikační práce. Název práce by proto neměl být příliš obecný (široký).

ad2) Student musí vymezit obsah a zaměření práce. Student by měl přesně stanovit téma práce a zdůvodnit výběr a význam zvoleného tématu (např. téma práce reaguje na nějaký současný problém; práce by měla přispět k lepšímu chápání určitého fenoménu; analýza by měla zaplnit mezery ve stávajícím výzkumu či přinese návrhy pro alternativní řešení apod.). Klíčovou součástí návrhu zadání kvalifikační práce je tzv. výzkumná otázka, prostřednictvím které autor práce přesně specifikuje jádro zkoumaného problému (Např. „*Jaké faktory vedly k pádu komunistického režimu v Československu v roce 1989?*“ NEBO „*Jaký je význam koncepce státní suverenity v současném mezinárodním právu.*“). Stanovení výzkumné otázky napomůže studentům k přesnému vymezení tématu. V návrhu zadání práce je zpravidla zformulována hypotéza, tedy odhadovaná odpověď na výzkumnou otázku (např. „*K pádu komunistického režimu v Československu v roce 1989 vedla zejména nedostatečná politická a ekonomická legitimita tohoto režimu.*“ NEBO „*S ohledem na dynamický vývoj mezinárodního řádu došlo k oslabení tradičního pojetí suverenity.*“). Autor může zformulovat více hypotéz, které se mohou doplňovat nebo si navzájem protiředit. V samotné kvalifikační práci pak autor na základě vlastního zkoumání a analýzy studovaného problému zformulované hypotézy buď potvrzuje, nebo vyvrací.

Ad3) V návrhu zadání kvalifikační práce a posléze i v samotné kvalifikační práci studenti uvedou také cíl práce, resp. čeho chtějí dosáhnout, kam hodlají ve svém výzkumu dospět, a jaký je přínos této práce. Cíl práce úzce souvisí s výzkumnou otázkou a hypotézou.

Ad4) V návrhu zadání kvalifikační práce student rovněž uvede základní (zvláště literární) zdroje a prameny. V návrhu zadání kvalifikační práce je třeba uvést seznam předpokládané literatury a zdrojů, které bude student při zpracování své práce využívat. Tento seznam nemusí být vyčerpávající. Do zadání kvalifikační práce postačí zařadit zhruba cca 10 nejdůležitějších zdrojů (odborné knihy a články, kapitoly z knih a sborníků) nebo jiných relevantních dokumentů (např. zákony, ústavní texty, dokumenty, internetové stránky, archiválie, dobový tisk), které se k dané problematice vztahují. V průběhu zpracování kvalifikační práce se předpokládá, že studenti tento okruh zdrojů a pramenů podstatně rozšíří.

Ad5) V návrhu zadání kvalifikační práce musí být uvedeno jméno vedoucího této práce. Autor kvalifikační práce je povinen téma práce s vedoucím práce prodiskutovat a zajistit si jeho souhlas s obsahem návrhu zadání kvalifikační práce.

¹ V případě zájmu studenta psát kvalifikační práci v jiném jazyce než českém (tedy i např. slovenském) je třeba předběžná dohoda s vedoucím práce a vedoucím katedry, dále souhlas prorektora pro studium a následné výslovné uvedení této věci v zadání určeném pro schvalování odbornou radou oboru. V takovém případě je název uveden v jazyce práce a jazyce českém. Resumé jsou pak zpracována v jazyce práce a v jazyce českém. Poslední dvě skutečnosti neplatí pro práce psané ve slovenštině, na kterou se vztahují standardní pravidla jako v případě psaní v českém jazyce.

B) ZPRACOVÁNÍ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE

Při zpracování návrhu zadání kvalifikační práce a samotné kvalifikační práce se předpokládá pravidelná konzultace studentů s vedoucím práce, který studenty povede především metodologicky. Zejména se předpokládá, že student bude svou práci průběžně konzultovat se svým vedoucím. Forma a četnost konzultací, včetně případného připomínkování, je věcí dvoustranné dohody mezi studentem a vedoucím práce. **Za obsah kvalifikační práce je primárně odpovědný autor kvalifikační práce.**

Student se nesmí při zpracovávání kvalifikační práce odchýlit od schváleného zadání. Ve výjimečných případech může student požádat o změnu tématu své kvalifikační práce. Navrhovaná změna ovšem podléhá souhlasu Oborové rady oboru.

Bakalářská práce musí mít **minimální rozsah 30 normostran vlastního textu, nejméně však 54 000 znaků včetně mezer.** Doporučený maximální rozsah bakalářské práce činí 50 normostran vlastního textu. Diplomová práce musí mít **minimální rozsah 50 normostran vlastního textu, nejméně však 90 000 znaků včetně mezer.** Doporučený maximální rozsah diplomové práce činí 90 normostran vlastního textu.

Do vlastního textu kvalifikační práce se nezapočítává titulní strana, patitul, čestné prohlášení, obsah, české a anglické resumé, přílohy, seznam literatury a zadání práce.

Formální náležitosti kvalifikační práce jsou následující:

1. **Titulní strana** má standardizovanou podobu: název vysoké školy CEVRO Institut, název práce, nadpis bakalářská (nebo diplomová) práce, jméno studenta, v dolní části „Praha“ nebo „Český Krumlov“ a rok odevzdání práce (viz Šablona str. 1).
2. **Patitul** obsahuje předešlé údaje doplněné o název garantujícího pracoviště, název studijního programu, název oboru a jméno vedoucího kvalifikační práce (viz Šablona str. 2).
3. **Čestné prohlášení** autora práce. V tomto čestném prohlášení autor práce prohlašuje, že práci zpracoval samostatně, uvedl v ní všechny použité prameny a zdroje a v textu řádně vyznačil jejich použití. Pod tímto prohlášením se autor práce podepíše. Čestné prohlášení je umístěno na samostatné stránce (viz Šablona str. 3).
4. *Nepovinnou součástí kvalifikační práce je osobní poděkování vedoucímu práce či jiným osobám za pomoc při vypracování kvalifikační práce. Autor zde také může případně zmínit poděkování dalším osobám či institucím, které se finančně či jiným způsobem podílely na vzniklé práci.*
5. **České a anglické resumé.** Resumé stručně shrnuje obsah kvalifikační práce: stanovení problému, výzkumnou otázku, teoretická východiska, metody, výsledky a závěry, ke kterým autor práce dospěl apod. Rozsah resumé je maximálně jedna strana v každém jazyce. Obě resumé (české a anglické) musejí mít totožný obsah. Resumé obsahují také klíčová slova (cca 5) v každém z uvedených jazyků. Klíčová slova vystihují nejdůležitější pojmy, které nejlépe vystihují obsah práce.
6. **Obsah práce.** Práce by měla být rozdělena do kapitol, které se případně dále člení na podkapitoly a sekce. Je vhodné v obsahu a v textu práce použít pro označení jednotlivých částí víceúrovňové číslování, maximálně však ve třech úrovních (viz Šablona str. 4).
7. **Úvod.** Rozsah úvodu bývá cca dvě až tři strany. V úvodu studenti vymezí zvolené téma a důvody pro jeho zpracování, cíle práce, výzkumnou otázku či hypotézu. Studenti zde stručně popíší dosavadní poznatky v dané oblasti. Část úvodní kapitoly je věnována zhodnocení použité literatury a jejího přínosu pro text kvalifikační práce. V úvodu také studenti zdůvodní

zvolenou strukturu práce, představí metody, které budou používat a které přiblíží ve vlastní stati kvalifikační práce (viz níže), případně též smysl jednotlivých kapitol, vyžaduje-li to situace. V případě kvalifikační práce právního zaměření je vhodný stručnější úvod, a to dle instrukcí vedoucího práce, případně garanta oboru.

8. **Vlastní stat' kvalifikační práce**, členěná do jednotlivých kapitol, podkapitol a sekcí. Stat' je logicky strukturovaný text, jehož cílem je přehledné a odbornými argumenty vybavené zpracování zvoleného tématu v přiměřené hloubce a relevantním kontextu.

Stat' zpravidla obsahuje teoretickou část, v níž autor představí teoretická východiska práce, jež obsahují rámcové poznatky vyplývající ze současného, zejména aktuálního stavu vědění v oblasti zvoleného tématu. Tato východiska představují uspořádaný přehled poznatků z odborné literatury, která se týká vybraného tématu. V kvalifikační práci právního zaměření může poznatky odborné literatury nahradit např. analýza a zhodnocení platné právní úpravy daného institutu, včetně jeho různých výkladů.

V kvalifikační práci student musí představit a zdůvodnit metodu či metody, kterými hodlá dosáhnout stanovených cílů.

Následuje analytická část práce, kde autor prezentuje empirické poznatky relevantní pro téma kvalifikační práce. Analýza problému a stavu v potřebné míře podrobnosti zachycuje aktuální a konkrétní stav řešeného problému. Analytická část též zpravidla v přiměřené míře zahrnuje analýzu širšího kontextu řešeného problému, včetně možné komparace mezinárodní.

Klíčovou součástí kvalifikační práce jsou vlastní návrhy řešení problému na základě teoretické a analytické části.

Na základě poznatků z teoretické a analytické části autor navrhne řešení vybraného problému. Tato část představuje nejdůležitější pasáž kvalifikační práce. Měla by zahrnovat podstatu a důvody řešení (například zdůvodnění, proč byla z více možných alternativ řešení vybrána doporučovaná alternativa), klady a zápory daného řešení, přínos navrhovaného řešení pro praxi nebo/a teorii a ve vybraných případech podmínky aplikace řešení, či doporučený postup řešení. Práce právního zaměření zpravidla též obsahuje část věnovanou zhodnocení, jak si s příslušným ustanovením zkoumaného předpisu poradila praxe. Je též vhodné, aby takto zaměřená práce obsahovala autorovy (či převzaté) návrhy na případnou úpravu textu předpisu.

9. **Závěr.** Tato část práce obsahuje stručné shrnutí výsledků řešení. Autor porovnává cíle vymezené v úvodu práce s dosaženými výsledky řešení, respektive s návrhem řešení, a odpovídá na základní výzkumnou otázku/-y a vyvrací či potvrzuje v úvodu stanovené hypotézy. Autor zde může uvést možnosti a způsoby realizace návrhů řešené problematiky. Studenti zde také poukáží na možné směry dalšího výzkumu či přetrvávající problémové okruhy v dané oblasti. Mohou zde rovněž vyjádřit vlastní názor k řešené problematice, a to za předpokladu, že je tento jejich názor opřen o odborné argumenty. Délka závěru je maximálně tři strany.
10. **Seznam použitých zdrojů a pramenů.** (viz dále). Tento seznam obsahuje všechny použité informační zdroje. Zdroje je třeba abecedně seřadit a číslovat. Pro sestavení seznamu použité literatury je závazná norma ČSN ISO 690 (viz dále).
11. **Přílohy.** Přílohy obsahují především konkrétní dokumenty, souhrnné přehledy dat a další materiály, které doplňují a rozšiřují vlastní text práce. Přílohy jsou nepovinné. Přílohy je třeba číslovat.
12. **Schválené zadání kvalifikační práce**, zařazené jako poslední část práce.

C) ODKAZOVÁNÍ NA LITERATURU A ZDROJE V KVALIFIKAČNÍ PRÁCI

Nezbytnou součástí jakékoli odborné práce (seminární práce, bakalářské práce, diplomové práce, článku ve vědeckém časopise, monografie, sborníku apod.) je důsledné odkazování na použitou literaturu a zdroje. Opomenutí této formální náležitosti nebo výrazné nedostatky v této oblasti jsou postačujícím důvodem pro hodnocení předložené kvalifikační práce jako nedostatečné. Odkazování na literaturu má dva hlavní důvody:

1. **Etické.** Není přípustné přivlastňovat si poznatky, zjištění, myšlenky či data, která byla objevena, zjištěna nebo zformulována jinými lidmi. Je nutné respektovat právo duševního vlastnictví jiných autorů. Jestliže autor využívá myšlenek a údajů jiných autorů, aniž by na tyto použité zdroje řádně odkazoval, je takový postup považován za plagiátorství. V textu práce je nutné důsledně odlišovat vlastní zjištění, názory či případná hodnocení na jedné straně a zjištění, názory a hodnocení odborníků či jiných autorů na straně druhé. Odborný text by měl být veden ambicí objektivity a nestrannosti. Vlastní hodnocení autora jsou nicméně přípustná. Měla by se ovšem opírat o odborné argumenty. Nejlepším místem pro vlastní autorovo hodnocení a komentáře je závěr práce.
2. **Praktické.** Čtenáři (recenzent, oponent, pedagog, ostatní studenti, apod.) odborné práce by měli být informováni o tom, z jaké literatury a z kterých zdrojů autor čerpal. Čtenáři mohou předložený text na základě uvedené literatury ověřit či odkazovanou literaturu použít pro svůj vlastní výzkum. Avšak i samotný autor by si měl být vědom toho, že pokud bude pečlivě odkazovat ve své odborné práci na použitou literaturu a zdroje, může tuto pečlivost využít později. Jestliže se autor ke své práci za několik měsíců či let z různých důvodů vrátí (např. chce práci rozšířit, upravit či jinak použít), snadno dohledá použitou literaturu a velmi rychle na předchozí práci naváže. Naopak, pokud v práci tyto odkazy chybí, dohledat veškerou použitou literaturu může být velmi náročné, často i nemožné.

Na použitý zdroj či pramen se odkazuje nejen v případě přímé citace (tj. pokud autor kvalifikační práce uvádí vybranou pasáž v doslovném znění), **ale i pokud autor práce vlastními slovy formuluje či shrnuje myšlenky jiného autora. Odkaz na použitý zdroj či pramen se také uvádí, jestliže autor uvádí číselný či statistický údaj, pokud odkazuje na zákon, ústavní text či jiný dokument.**

Přímá citace se v textu jasně označuje uvozovkami. Je možné část citovaného textu vynechat. V tomto případě se vynechané místo označuje třemi tečkami ohraničenými hranatými závorkami: [...]. Citovaný text není přípustné jinak pozměňovat. To platí i v případě, že citovaný text obsahuje překlep či pravopisnou nebo věcnou chybu.

Není třeba odkazovat na literaturu či zdroj v případě všeobecně známého faktu či informace (např. ČR je členským státem Evropské unie). Pokud autor váhá, zda může daný fakt považovat za všeobecně známý či nikoli, je vhodnější na použitý zdroj raději odkázat. Obecně platí, že je lepší citovat častěji než zřídka (či vůbec).

Pokud jsou součástí kvalifikační práce tabulky a grafy, je nutné je vždy očíslovat, uvést jejich název a zdroj, ze kterého byly tabulky či grafy převzaty. Pokud tyto přílohy vypracoval sám autor práce, uvede např. „zpracováno autorem/autorkou“, „vlastní výpočet“ apod. Součástí tabulek a grafů musí být i legenda (vysvětlivky), v níž jsou vysvětleny všechny použité zkratky, označení veličin a dalších proměnných.

Zpracování odkazů, citací a bibliografie

Způsoby odkazování na použité zdroje a literaturu upravuje norma ČSN ISO 690. Tato norma je závazná, není-li ve schváleném zadání kvalifikační práce stanovena jiná standardní citační

norma. Informaci o užití odlišné citační normě musí obsahovat schválené zadání ve své části věnované charakteristice problematiky a výzkumné otázce práce.

Odkaz na použitou literaturu se uvádí nejen v souhrnu na konci kvalifikační práce v kapitole „Seznam použitých zdrojů a pramenů“, ale též přímo v textu, aby měl čtenář přehled odkud či od koho konkrétní informace či myšlenka pochází. Je třeba rozlišovat mezi odkazem, který umístíme do poznámky pod čarou přímo v textu práce, a bibliografickým údajem o použitém zdroji či prameni, který umístíme do závěrečného seznamu literatury (tj. Zdroje a prameny), jež je umístěn na konci závěrečné práce.

Odkazy na použité zdroje a prameny se umísťují do poznámek pod čarou a obsahují jen nejdůležitější bibliografické údaje. Poznámky pod čarou jsou číslovány (arabsky) průběžně v celém dokumentu. Přímo v textu se vkládá přesně za informaci, na kterou je třeba odkázat, malé číslo (horní index) označující pořadí odkazu². Na této stránce je pod čarou přesně uveden odkaz na použitou literaturu či zdroj. Název monografie se uvádí v kurzívě. Pokud se jedná o článek z časopisu nebo kapitola ze sborníku či knihy, kurzívou se uvádí název časopisu, resp. název sborníku (nikoli název článku či kapitoly).

Odkaz na **knihu** se uvádí v následující podobě:

1. Příjmení autora (uvést velkými písmeny), křestní jméno (nebo iniciály křestního jména). Jména autora/autorů se uvádějí bez akademických či jiných titulů a vědeckých hodností. Pokud má použité dílo více autorů, uvádí se v odkazu všichni s tím, že jejich jména jsou oddělena pomlčkou; v případě více než tří autorů lze uvést jméno prvního z nich a za jeho jméno lze připojit „a kolektiv“, ve zkratce „a kol.“ Je-li u kolektivního díla (tzv. kolektivní monografie) zřejmé, kdo je autorem příslušné pasáže textu (např. kapitoly), uvede se nejprve jméno tohoto autora a s předložkou a dvojtečkou (in:) potom následuje autorský kolektiv a další údaje dle směrnice ČSN ISO 690 (viz dále).
2. Název práce v jazyce citované publikace. Název práce se uvádí *kurzívou*.
3. U jiného než prvního vydání pořadí vydání.
4. Údaj o místě a roce (arabskou číslicí) vydání v jazyce díla. V případě více míst vydání se uvádí první místo nebo místo typograficky zvýrazněné
5. Strana nebo strany, kde se nachází část textu, na kterou práce odkazuje.

Odkaz na článek v **časopise** se uvádí ve stanoveném pořadí:

1. Příjmení autora (uvést velkými písmeny), křestní jméno (nebo iniciály křestního jména). Jména autora/autorů se uvádějí bez akademických či jiných titulů či vědeckých hodností. Pokud má použité dílo více autorů, uvádí se v odkazu všichni s tím, že jejich jména jsou oddělena pomlčkou; v případě více než tří autorů lze uvést jméno prvního z nich a za jeho jméno lze připojit „a kolektiv“, ve zkratce „a kol.“
2. Název článku v jazyce citované publikace.
3. Název časopisu (*kurzívou*).
4. Ročník a rok vydání (oddělené čárkou). V případě, že jednotlivá čísla časopisu v rámci jednoho ročníku nemají průběžné číslování stran, je nutné uvést i číslo svazku v rámci ročníku (např. 3/2014).

² V textovém editoru MS Word použijeme funkci „Reference“ a následně příkaz „vložit poznámku pod čarou“.

5. Odkaz na stránky v případě odkazu na celý článek nebo na stránku v případě odkazu na konkrétní tvrzení.

Při odkazování na kapitulu v knize (sborníku) či v případě odkazu na internetový zdroj se postupuje analogickým způsobem. V poznámkách pod čarou vypadají záznamy následovně:

KOPECKÝ, Petr - MUDDE, Cas. The 1998 parliamentary and senate elections in the Czech Republic. *Electoral Studies*. 1999, 18 (3), s. 415.

MAIR, Peter. *Party System Change: Approaches and Interpretations*. Oxford, 1998 s. 105-106.

Jestliže autor odkazuje poprvé na určitý zdroj, odkaz pod čarou je vyznačen všemi výše uvedenými bibliografickými údaji. Při bezprostředním opakování odkazu je možné používat formátu „ibid“, „tamtéž“ nebo „cit. dílo“ s uvedením strany opakovaně citovaného díla. Zde je ovšem nutné být velmi opatrný a pečlivý. Důvodem pro tuto zvýšenou opatrnost je, že při úpravě textu, vkládáním dalších poznámek či odstraňování předchozích poznámek snadno dojde k chybě a autor může tak uvést čtenáře (i sebe) v omyl. Při opakování odkazu, který však nenásleduje bezprostředně, postačuje zkrácená forma odkazu, která obsahuje jméno autora, rok vydání a číslo strany, které se vztahuje k místu v knize či časopise, kde se daná informace nachází. Např.:

KOPECKÝ – MUDDE 1999, s. 415

MAIR 1998, s. 105-106

Pokud se v práci používá odkaz na dvě či více práce téhož autora, které byly publikovány tentýž rok, je nutné rozlišit jejich práce přidáním malého písmena z rok vydání. Např.:

DVOŘÁK 2001a, s. 14

DVOŘÁK 2001b, s. 17-21

Toto malé písmeno je také vyznačeno i v příslušném odkazu se všemi bibliografickými údaji v seznamu literatury na konci textu kvalifikační práce. Obecně platí, že údaje o cizojazyčných publikacích se nepřekládají. Je ovšem možné učinit výjimku v případě označení čísla stránek, ročníku a čísla vydání.

Citace právních předpisů se uvádí v pořadí: název formy pramene, číslo/rok vydání včetně promulgačního listu a název předpisu. V textu lze po prvním nezkráceném odkazu dále uvádět obvyklou zkratku, u občanského zákoníku z roku 2012 např. zkratku „o. z.“. Např.:

Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, případně Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů

Odkazování na literaturu v seznamu použité literatury v závěru práce se řídí obdobnými pokyny jako pro odkazování na použitou literaturu v poznámkách pod čarou, avšak s tím rozdílem, že tentokrát se uvádějí i některé další bibliografické údaje. Bibliografické údaje jsou zde navíc doplněny o název nakladatelství, ISBN u knih a ISSN u časopiseckých článků. Níže jsou uvedeny příklady úplné bibliografické údaje v seznamu literatury na konci práce:

1) Monografie

ARON, Raymond. *Demokracie a totalitarismus*. Brno: Atlantis, 1993. ISBN 80-7108-064-0.

ZAKARIA, Fareed. *Budoucnost svobody*. 2. vyd. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1285-0.

MAIR, Peter. *Party System Change: Approaches and Interpretations*. Oxford: Clarendon Press, 1998. ISBN 0-19-829549-9.

Jestliže má práce více autorů, uvádí se jména všech autorů oddělené pomlčkou:

NOVÁK, Miroslav - LEBEDA, Tomáš (eds.). *Volební a stranické systémy. ČR v mezinárodním srovnání*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2004. ISBN 80-86473-88-0.

2) Článek v časopisu

LEBEDA, Tomáš. Vládní stabilita v České republice a volební systém poměrného zastoupení, II. *Politologický časopis*. 1998, 6 (2), 146-161. ISSN 1211-3247.

KOPECKÝ, Petr - MUDDE, Cas. The 1998 parliamentary and senate elections in the Czech Republic. *Electoral Studies*. 1999, 18 (3), 415-424. ISSN 0261-3794.

MAIR, Peter - VAN BIEZEN, Ingrid. Party Membership in Twenty European Democracies, 1980–2000. *Party Politics*. 2001, 7(1), s. 5–21. ISSN 1354-0688.

3) Článek ve sborníku

MAREŠ, Miroslav. Volební programy ČSSD, ODS, Koalice a KSČM ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2002. In: *Volby do Poslanecké sněmovny 2002*. Ed. LINEK, Lukáš a kol. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2003, s. 72-95. ISBN 80-7330-021-4.

4) Bakalářské, diplomové, rigorózní, dizertační a habilitační práce

ŠIMRAL, Jan. *Reflexe volební kampaně 2006 ve vybraných českých denících*. Praha, 2007. 152 s. Diplomová práce na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze na Katedře politologie. Vedoucí diplomové práce PhDr. Tomáš Lebeda, Ph.D.

5) Odkazování na zdroj, u kterého není uveden autor nebo jiný údaj

Práce, u kterých nelze určit autora (není uveden), první slovo z názvu práce obvykle slouží jako odkazovací slovo namísto příjmení autora. Tento způsob odkazu je typický pro oficiální publikace parlamentů, úřadů či mezinárodních organizací. K usnadnění odkazování na zdroj přímo v textu lze používat jako odkazovací slovo zkratky, které ovšem musí být vysvětleny a rozepsány v plném znění v seznamu zdrojů, kde se na prvním místě objeví zkratka, pak její plné znění a další relevantní bibliografické údaje. Například:

ESE, *Economic Survey of Europe*. United Nations Economic Commission for Europe, 2005, Vol. 2. [cit. 7. ledna 2008]. Dostupný z World Wide Web
<<http://www.unece.org/ead/pub/052/052c0.pdf>>.

6) Internetové zdroje

V současné době je běžné, že řada odborných publikací či jiných zdrojů je dostupná na internetu. I pro odkazování na internetové zdroje platí několik klíčových pravidel. Kromě autora a názvu publikace je třeba uvést v hranatých závorkách datum příslušné citace a specifikaci on-line přístupu ke zdroji. Do seznamu literatury se uvádí hypertextový odkaz na dokument, ze kterého jsme čerpali. Občas je takový odkaz příliš dlouhý, protože je umístěn „nízko“ v hierarchii či řetězci internetových stránek. V takovém případě postačí uvést odkaz na hlavní stránku. Nevýhodou internetových zdrojů je, že mohou být v rámci stránek přemístěny a odkaz na takový dokument přestane být platný. To je další důvod proč uvádět pouze odkaz na hlavní stránku a nikoli přímo na odkazovaný dokument v rámci těchto stránek.

V ideálním případě je vhodné, aby autor s internetovými zdroji zacházel jako s tištěnými zdroji. To znamená, aby odkazoval ve formátu, který obsahuje příjmení autora, název práce, rok vydání, číslo stránky atp. V případě elektronických databází časopisů či knih toto nepředstavuje problém.

Při používání internetových zdrojů je třeba být opatrný a používat dokumenty pouze z důvěryhodných stránek – např. elektronické databáze odborných časopisů, oficiální stránky úřadů, institucí, organizací, deníků apod. Problém ovšem bývá u stránek, které vytváří velké množství lidí, uživatelů. V tomto případě většinou nenajdeme jména autorů dokumentů. Takový dokument nemusí být zcela spolehlivý, může být dokonce chybný či zavádějící. Typickým příkladem je internetová encyklopedie Wikipedia, která je dostupná v mnoha jazycích a kvalita příspěvků je velmi různá. V řadě případů jsou příspěvky velmi kvalitní, spolehlivé a pečlivé. Autoři příspěvků často odkazují na konkrétní literaturu a další zdroje. V jiných případech je ovšem text příspěvků pochybný. Wikipedii či podobné zdroje, kde není uveden konkrétní autor, využívejme jen výjimečně a se značnou dávkou opatrnosti. Informace z takových zdrojů je třeba ověřit i z jiných zdrojů, pokud je to možné. Navíc je vždy u zdrojů tohoto typu nutné uvést datum, kdy byl dokument stažen a použit. Zde je příklad odkazování na internetový zdroj:

KUBROVÁ, Barbora. WWW prezentace jako nástroj online marketingu. *Ikaros* [online]. 1998, č. 6 [cit. 6. dubna 1999]. Dostupný na World Wide Web: <http://www.ikaros.cz/Clanek.asp?ID=200203072>. ISSN 1212-5075.

Avšak ne u všech pramenů lze uvést všechny údaje, jednoduše tedy chybějící údaje vynecháme a uvedeme alespoň ty, které jsou k dispozici.

Jednací řád Poslanecké sněmovny. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna. [cit. 6. února 2008]. Dostupný na World Wide Web: http://www.psp.cz/docs/laws/1995/90_index.html

D) TYPOGRAFIE KVALIFIKAČNÍ PRÁCE

Formální úprava textu se řídí těmito pravidly:

písmo	Times New Roman
velikost v základním textu	12
řádkování v základním textu	1,5
okraje	vlevo 3,5 cm (pro potřebu vazby) nahore 2,5 cm vpravo 3,5 cm dole 3,5 cm
členění textu	zarovnání textu do bloku (tj. vlevo i vpravo)
začátek nové kapitoly	na nové straně
číslování stran	dole uprostřed
počítání stran	od stránky, na které začíná „úvod“
číslování kapitol	od čísla 1

Pro přehlednou strukturu textu je vhodné využít číslování kapitol. Kapitoly se označují zpravidla řadou číslic 1,2,3.... Podkapitoly se označují posloupností 1.1, 1.2, 1.3....2.1.,2.2,2.3,... Jednotlivé sekce jsou řazeny o jeden stupeň níže: 1.1.1., 1.1.2, 1.2.1, 1.2.2 atd.

Kvalifikační práce je vytištěna **oboustranně** na kancelářském papíru formátu A4. Plná strana rukopisu obsahuje nejméně 1 800 znaků včetně mezer a má nejméně 30 řádků. Jeden řádek obsahuje nejméně 60 znaků včetně mezer.

E) ODEVZDÁNÍ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE

Studenti odevzdávají svou kvalifikační práci v termínu, který stanovuje harmonogram akademického roku. Práce je odevzdávána ve **dvou exemplářích** na studijní oddělení. Minimálně jeden výtisk musí být v pevné (knižní) vazbě. Zbýlý výtisk může být v jiné vazbě (např. kroužkové). Studenti současně vloží elektronickou verzi své kvalifikační práce do informačního systému školy.

Zadání kvalifikační práce je **nedílnou součástí kvalifikační práce**. Zadání ve verzi schválené odbornou radou oboru je pevně vevázáno do obou dvou výtisků kvalifikační práce a tvoří též poslední povinnou část elektronické verze kvalifikační práce vložené do informačního systému.